

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-
методичної ради Полтавського
обласного інституту післядипломної
педагогічної освіти
ім. М.В. Остроградського
25.05.2020 № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Департаменту освіти і науки
Полтавської облдержадміністрації
31.07.2020 № 221

Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
декоративно-ужиткового профілю
„Барви природи”
(144/180/216 години)

Автор:

Марченко Оксана Вікторівна, керівник гуртка Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Рецензенти:

Гриценко Л.О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики технологічної освіти факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Васюта А.В., учитель образотворчого мистецтва Комунального закладу „Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 5”

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Декоративно-ужиткове мистецтво – одна з важливих галузей художньої культури народу. Це галузь мистецтва, яка формує художньо-естетичне, матеріальне середовище, створене людиною. виготовлення та оздоблення виробів утилітарного та інтер'єрного призначення із застосуванням різних напрямів і технік декоративно-ужиткового мистецтва – традиційний вид народної творчості, у якого давня історія і глибоке коріння. Багатотисячолітній досвід, художній смак народних майстрів формувався у процесі трудової діяльності людини та нерозривно пов'язаний з її життям і побутом. Вивчення різноманітних технік оздоблення тканини та предметів домашнього вжитку має велике пізнавальне, виховне і практичне значення. Заняття рукоділлям для дітей корисне тим, що розвиває у них творчі здібності, естетичні смаки, увагу, координацію рухів, працелюбність тощо.

Декоративно-ужиткове мистецтво забезпечує формування естетичних почуттів, комплексу елементарних мистецьких знань, свідоме прагнення здійснювати творчу діяльність у мистецькій сфері у процесі поглибленого оволодіння технологіями аплікації, газетоплітіння, декупажу, квілінгу, паперового конструювання, ліплення із солоного тіста та полімерної глини, художнього розпису тканини (батик), скла, тарілок, виготовлення різноманітних предметів із пап'є-маше, пошиття м'якої іграшки.

Навчальна програма початкового рівня реалізується у гуртку декоративно-ужиткового профілю та спрямована на дітей старшого дошкільного віку, учнів початкових класів; навчальна програма основного рівня – на учнів середнього та старшого шкільного віку. Загальний обсяг та тривалість занять можуть становити 144 години на рік, 4 год. на тиждень; 180 годин на рік, 5 год. на тиждень; 216 годин на рік, 6 год. на тиждень.

Метою освітньої діяльності гуртка є формування базових компетентностей особистості у процесі вивчення різних напрямів декоративно-ужиткового мистецтва, культурної спадщини українського народу та народів світу, раціональної підготовки дітей до життя та творчої діяльності в умовах сьогодення.

Основні завдання передбачають формування таких компетентностей:

пізнавальної: уміння самостійно планувати свою діяльність, здібність до самоосвіти, активність у виборі діяльності, володіння навиками продуктивної діяльності; розширення наукового світогляду вихованців, поглиблення знань з декоративно-ужиткового мистецтва, ознайомлення з основами науково-дослідної діяльності;

практичної: розвиток навичок по догляду за рослинами, використання набутих знань у повсякденному житті та побуті, уміння виконувати творчі роботи ужиткового характеру, навички самостійного опрацювання пізнавальної літератури;

творчої: формування творчих здібностей, можливість самореалізуватися через участь у творчих конкурсах, уміння оцінювати свої можливості, сформованість мотивації у здобутті знань для подальшої освіти, розуміння

особистісного росту, розвиток естетичного та художнього смаку, формування творчих здібностей, прагнення до самореалізації та духовного самовдосконалення.

етнокультурної: готовність до взаєморозуміння та взаємодії, яка базується на знаннях і досвіді, набутих у реальному житті (тобто у ході навчальних занять), спрямованих на їх успішну адаптацію у поліетнічному суспільстві, належному рівню їх обізнаності, практичних вміннях виконання виробів декоративно-ужиткового мистецтва.

загальнокультурної: прояв особистісних якостей (громадянських, моральних, інтелектуальних, загальної культури);

інформаційної: здатність самотійно шукати, аналізувати і збирати необхідну інформацію;

комунікативної: уміння працювати в творчому колективі, виконувати соціальні ролі, уміти виходити з конфліктних ситуацій;

здоров'язберігаючої– зміцнення здоров'я, навичок дотримання режиму та розпорядку дня, укріплення емоційної сфери, виховання вольових якостей;

соціальної: формування екологічної культури; розвиток позитивних якостей емоційно-вольової сфери: працелюбства, наполегливості, самостійності, відповідальності; навички міжособистісної взаємодії, здатності працювати у команді.

Педагогічні завдання навчальної програми:

- формування знань – знайомство вихованців гуртка з правилами безпеки життєдіяльності, матеріалами (біокераміка, природний матеріал, тканини, нитки, барвники, фарби, скло, контури тощо) й обладнанням для заняття аплікацією, основами розпису тканини, художнім розписом скла та предметів побуту; пап'є-маше; декупаж; пошиттям м'якої іграшки; ліпленням із солоного тіста та полімерної глини; технікою квілінгу тощо;

- засвоєння умінь та навичок роботи з інструментами та обладнанням, основними техніками батикового розпису, технологіями виготовлення типових виробів з пап'є-маше, технологіями розробки та виготовлення авторських виробів (за індивідуальною основою та ескізом), технологіями індивідуальної та колективної творчості;

- розвиток творчих здібностей особистості – формування пізнавальної та творчої активності, індивідуального стилю творчої діяльності, розвиток фантазії, просторової уяви, ручної координації, ініціативності та відповідальності вихованців;

- формування ціннісних орієнтацій особистості – системи загальнокультурних і національних цінностей та сукупності соціально значущих якостей творчої особистості, що характеризують її ставлення до суспільства і держави, інших людей, культури та мистецтва, праці, природи, самої себе;

- розвиток мотиваційних та самоорганізаційних здібностей особистості – сприяти формуванню потреби в красі і неприйняття потворного (в різних його проявах), вихованню шанобливого ставлення до матеріальних та духовних

цінностей; виховання поваги до праці і людей праці, формування цілеспрямованості до самовдосконалення, охайності, посидючості і старанності;

- позитивна соціалізація особистості – формування почуття гідності („майстер”), лідерства („керівник проєкту”), професійного вибору („дизайнер”), вибору шляхів допрофесійної підготовки та самоосвіти.

Зміст навчальної програми включає теми теоретичних занять із відповідними завданнями і видами практичних робіт.

Форми організації освітнього процесу:

- фронтальна (інформування, постановка загальних завдань, загальний інструктаж тощо);
- групова (виконання адаптованих завдань);
- індивідуальна (в окремому темпоритмі, за індивідуальними планами розвитку);
- теоретичні заняття (лекції, бесіди, інструктаж, консультування, експертиза виробів тощо);
- практичні заняття (виконання вправ).

Програма побудована на основі загальнодидактичних принципів (науковості, систематичності, доступності, послідовності, зв'язку навчання з життям).

Основний дидактичний принцип — навчання в предметно-практичній діяльності.

У програмі заплановано використання різноманітних форм і методів подачі матеріалу. Форми організації навчального простору — групова і міжгрупова взаємодія.

Організаційні форми: екскурсія, відеолекторій, конкурс, акція, практична робота, квест, заняття-подорож тощо.

У процесі реалізації програми використовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний, розповідь, бесіди, робота з книгою, демонстрація, вправи, практичні роботи репродуктивного і творчого характеру, методи мотивації і стимулювання, навчального контролю, взаємоконтролю і самоконтролю, пізнавальна гра, проблемно-пошуковий, ситуативний методи, екскурсії.

Рекомендується проведення виставок робіт, участь у всеукраїнських конкурсах та масових природоохоронних заходах тощо.

ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ, ОДИН РІК НАВЧАННЯ НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва розділу	4 год.			5 год.			6 год.		
		Теоретич.	Практич.	Разом	Теоретич.	Практич.	Разом	Теоретич.	Практич.	Разом
		1	Вступ	4	-	4	5	-	5	3
2	Розділ 1. Аплікація як вид декоративно-	12	28	40	12	15	27	12	32	44

	ужиткового мистецтва									
3	Розділ 2. Робота з природним матеріалом	4	6	10	5	10	15	6	18	24
4	Розділ 3. Ліплення. Робота з пластиліном, солоним тістом	12	20	32	24	30	54	15	38	53
5	Розділ 4. Паперове конструювання	6	16	22	12	15	27	12	32	44
6	Розділ 5. Розпис посуду	4	10	14	10	10	20	6	12	18
7	Розділ 7. Іграшка	6	8	14	10	15	25	6	9	15
8	Навчальні екскурсії	2	4	6	2	3	5	6	6	12
9	Підсумкове заняття	2	-	2	2	-	2	3	-	3
Всього		52	92	144	82	98	180	69	147	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (4 год./5 год./3 год.)

Ознайомлення вихованців з роботою гуртка, метою та умовами навчання, внутрішнім розпорядком, планом роботи на навчальний рік. Загальні відомості про безпеку життєдіяльності та охорону здоров'я дітей.

Людина — частина природи. Значення природи в житті людини. Вплив людини на природу.

Сезонні зміни в природі.

Ліси, парки — зелене багатство країни, їх збереження.

Екскурсія до міського парку. Знайомство з природою. Збір природного матеріалу.

Розділ 1. Аплікація як вид декоративно-ужиткового мистецтва (40 год./27 год./44 год.)

Теоретична частина

Ознайомлення з аплікацією як видом декоративно-ужиткового мистецтва.

Аплікація та її види.

Площинна аплікація. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Аплікація з природних матеріалів. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Декоративна аплікація. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Сюжетна аплікація. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Аплікація з ниток. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Аплікація з тканини. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Об'ємна аплікація. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Практична частина

Виконання площинної аплікації з елементами малювання на тему „Осінній дощ”.

Виконання аплікації з природних матеріалів на теми: „Метелики”, „Осінній пейзаж”.

Виконання декоративної аплікації на тему „Осінні листя у вазі”.

Виконання сюжетної аплікації на тему: „Птахи відлетіли”, „Акваріум”.

Аплікація з ниток на тему „Жучок-сонечко”.

Виконання аплікації з тканини на тему: „Букет квітів”, „Морський пейзаж”, „Натюрморт”.

Об’ємна аплікація на тему: „Овочі”, „Кошик айстрів”.

Розділ 2. Робота з природним матеріалом (10 год./15 год./24 год.)

Теоретична частина

Різноманітність рослинного світу. Роль і значення рослин у природі та в житті людини.

Природний матеріал, його види. Технологія виконання. Обладнання.

Практична частина

Аплікація з луски шишки та зернят перцю на тему: „Риба”.

Робота з шкаралупою волоського горіха. Виготовлення черепахи.

Виготовлення страуса із соснової шишки та жолудів.

Розділ 3. Ліплення. Робота з пластиліном, солоним тістом (32 год./ 54 год./53 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення ліплення як виду декоративно-ужиткового мистецтва.

Українська народна кераміка. Основні осередки гончарного виробництва.

Матеріали та обладнання для ліплення. Вимоги до пластиліну. Безпека життєдіяльності.

Прийоми ліплення: розкачування, наліплення, стовбець, розплющування, вдавлювання.

Об’ємні зображення. Види об’ємних зображень (рельєф, барельєф).

Практична частина

Створення предметів простої форми. Ліплення моркви, картоплі, буряка, помідора, яблука, груші, сливи. Виготовлення композиції „Дари осені”.

Ліплення геометричних фігур (куля, куб, циліндр, конус). Створення фігур птахів, тварин.

Виготовлення казкових, фантастичних героїв із геометричних фігур.

Створення об’ємних зображень (рельєф, барельєф). Виготовлення об’ємної рамки з пластиліну.

Створення виробів за мотивами народної кераміки (косівської, опішнянської).

Виготовлення героя дитячого мультфільму. Ліплення із солоного тіста на тему „Капітошка”.

Площинне ліплення з пластиліну на тему „Морський світ”.

Розділ 4. Паперове конструювання (22 год./27 год./44 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення паперу. Його види. Паперове конструювання. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Орігамі. Історія виникнення орігамі.

Квілінг. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Практична частина

Орігамі на тему „Слон”.

Орігамі на тему „Тюльпани”.

Конструювання з кольорового паперу на тему „Ліхтарик”.

Виготовлення з кольорового паперу об’ємної фігурки на тему „Сніговик”.

Модельне конструювання з паперу на тему „Ялинка”.

Квілінг на тему „Дерево життя”.

Розділ 5. Розпис посуду (14 год./20 год./18 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення мистецтва розпису тарілок.

Декорування посуду за допомогою техніки декупаж. Розпис тарілок, різноманітність видів розпису тарілок. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Практична частина

Декоративний розпис тарілки на тему „Мальви”.

Розпис тарілки на тему „Моя улюблена рослина”.

Розпис пляшки на тему „Берізки у гаю”.

Розпис тарілки на тему „Фантастична тварина”

Розпис тарілки на тему „Жар-птиця”.

Розділ 6. Іграшка (14 год./25 год./15 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення іграшки.

Українські ляльки-мотанки.

Технологія виготовлення іграшки. Матеріали та обладнання.

Практична частина

Виготовлення іграшки з помпонів на тему „Весела гусениця”.

Виготовлення української ляльки-мотанки.

Виготовлення ляльки на ложці на тему „Ляльковий театр”.

Виготовлення м’якої іграшки на тему „Колобок”.

Навчальні екскурсії (6 год./5 год./12 год.)

Осішня екскурсія в природу. Зміни в неживій природі та їх вплив на живу природу.

Весняна екскурсія до місцевого парку. Пробудження дерев і кущів від зимового сну. Сокоaruh, розпускання бруньок.

Підсумкове заняття (2 год./2 год./3 год.)

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ І МЕТОДИ ЙОГО ДІАГНОСТИКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Після закінчення реалізації програми на основі уявлень про найзагальніші зв'язки природи з мистецтвом, зокрема з декоративно-ужитковим мистецтвом, має відбутися:

- засвоєння вихованцями системи знань про взаємозв'язок природи з декоративно-ужитковим мистецтвом, народознавства і людської діяльності;
- розкриття через призму декоративно-ужиткового мистецтва народногосподарських проблем (раціонального природокористування, захист довкілля від забруднення, збереження еталонів природи);
- формування наукового світогляду, екологічної культури, навичок користування матеріалами та обладнанням, що використовується під час занять, свідомого ставлення до власного здоров'я;
- розвиток пізнавальної сфери особистості; здібностей і ерудиції у галузі декоративно-ужиткового мистецтва відповідно до індивідуальних можливостей та особливостей вихованця; розвиток уваги, пам'яті, уяви, кмітливості, творчої ініціативи;
- виховання пізнавальних інтересів; обережної й усвідомленої поведінки у природі; шанобливого ставлення до природи; формування навичок раціонального використання матеріалів, що використовуються на заняттях, а також до природних ресурсів.

Перевірка та оцінювання знань і вмінь вихованців

Проміжний контроль:

- тестовий контроль (перевірка репродуктивного рівня засвоєння теоретичних знань з використанням карточок-завдань з теми, що вивчається);
- фронтальна та індивідуальна бесіда;
- вирішення ситуативних завдань, направлених на перевірку умінь використовувати набуті знання на практиці;
- розгадування ребусів, кросвордів;
- ігрові форми контролю.

Проміжний контроль передбачає участь у конкурсах і виставках декоративно-ужиткової творчості різного рівня.

Підсумковий контроль:

Підсумковий контроль проводиться за сумою показників протягом всього часу навчання, а також передбачає виконання комплексної роботи, що

включає виготовлення виробу за єдиною запропонованою схемою і творчу роботу.

Кінцевим результатом виконання програми передбачається участь у виставках-оглядах і конкурсах різних рівнів.

Основні вимоги до знань і вмінь

Вихованці повинні мати уявлення про:

- декоративно-ужиткове мистецтво як про одну з важливих галузей сучасної художньої творчості;
- взаємозв'язок природи з декоративно-ужитковим мистецтвом;
- єдність людини і навколишнього середовища;
- різножанровість видів і технік декоративно-ужиткового мистецтва;
- масовість і силу впливу декоративно-ужиткового мистецтва на матеріально-духовне життя суспільства.

Вихованці повинні знати та розуміти:

- правила безпеки життєдіяльності під час роботи з різними інструментами та предметами, які використовуються на заняттях гуртка;
- народні традиції свого краю;
- технології виготовлення виробів та їх значення;
- матеріали та послідовність виконання роботи;
- види декоративно-ужиткового мистецтва;
- різні форми аплікації та вміти розрізняти їх;
- види роботи з природним матеріалом;
- ліплення та його види;
- паперове конструювання та його види;
- виготовлення іграшки, історію виникнення та матеріали.

Вихованці повинні вміти та застосовувати:

- дотримуватись моральних та етичних норм;
- створювати композиції з різних видів декоративно-ужиткового мистецтва;
- перетворювати природну форму у декоративну, абстрактну;
- вільно висловлювати погляди, переконання;
- володіти прийомами роботи з різноманітними матеріалами, інструментами та пристроями;
- бути активними охоронцями всього живого.

Вихованці мають набути досвіду:

- виготовлення аплікацій різних форм;
- ліплення з пластиліну та полімерної глини різних форм;
- початкового паперового конструювання;
- роботи з різноманітними матеріалами, інструментами та пристроями.

Терміни (поняття), які повинні засвоїти вихованці

Авторська техніка, аплікація, барвник, барельєф, біокераміка, витинанка, декорування, декоративно-ужиткове мистецтво, екологія, квілінг, конструювання, краєвид, ліплення, монотипія, орігамі, пап'є-маше, пейзаж, портрет, природа, природний матеріал, рельєф, розпис, трафарет, фауна, флора, шаблон.

Орієнтовний перелік матеріалів та обладнання

Акварельні фарби, акрилові фарби, пензлики, борошно, сіль, дерев'яні шпальки, картон, нитки, ватман, голки, природний матеріал, клей ПВА, силіконовий клей, полімерна глина, пластилін, акриловий лак, вата, синтепон, стиплер, кольоровий папір, гуашеві фарби, пінопласт, гофрований папір, гофрований картон, ножиці, паперові смужки для квілінгу, стеки, тканина, фломастери, кольорові олівці, воскові олівці.

ОСНОВНИЙ РІВЕНЬ, ОДИН РІК НАВЧАННЯ НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва розділу	Кількість годин на тиждень								
		4 год.			5 год.			6 год.		
		Теоретич.	Практич.	Разом	Теоретич.	Практич.	Разом	Теоретич.	Практич.	Разом
1	Вступ	4	-	4	5	-	5	3	-	3
2	Розділ 1. Ліплення. Біокераміка. Полімерна глина	4	10	14	8	10	18	12	18	30
3	Розділ 2. Паперове конструювання. Орігамі	6	14	20	10	10	20	12	21	33
4	Розділ 3. Квілінг як вид декоративно-ужиткового мистецтва	2	14	16	8	15	23	9	18	27
5	Розділ 4. Розпис скла як вид декоративно-ужиткового мистецтва	6	10	16	5	8	13	6	9	15
6	Розділ 5. Витинанка як вид декоративно-ужиткового мистецтва	4	8	12	8	10	18	9	12	21
7	Розділ 6. Розпис і декорування посуду, предметів побуту . Декупаж та кракелюр	2	8	10	8	10	18	6	6	12
8	Розділ 7. Пап'є-маше та його особливості	2	8	10	5	8	13	6	9	15
9	Розділ 8. Розпис тканини. Батик	4	10	14	8	12	20	9	12	21

10	Розділ 9. М'яка іграшка	2	8	10	5	8	13	6	9	15
11	Розділ 10. Газетоплетіння	4	8	12	5	8	13	6	9	15
12	Навчальні екскурсії	2	2	4	3	-	3	3	3	6
13	Підсумкове заняття	2	-	2	3	-	3	3	-	3
Всього		44	100	144	81	99	180	90	126	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (4 год./5 год./3 год.)

Ознайомлення вихованців з роботою гуртка, метою та умовами навчання, внутрішнім розпорядком, планом роботи на навчальний рік. Загальні відомості про безпеку життєдіяльності та охорону здоров'я дітей. Організація робочого місця. Основні санітарно-гігієнічні вимоги. Інструменти, пристрої та матеріали для роботи. Призначення, розміри та застосування основних інструментів та пристроїв при виконанні ручних робіт. Правила безпеки життєдіяльності під час роботи з ручними інструментами. Перелік матеріалів необхідних для оздоблення та виготовлення виробів.

Розділ 1. Ліплення. Біокераміка. Полімерна глина (14 год./18 год./30 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення ліплення. Види ліплення. Матеріали та обладнання для ліплення. Технологія виконання виробів.

Біокераміка. Полімерна глина. Історія виникнення. Матеріали та обладнання. Технологія виконання виробів.

Технологія оздоблення та розфарбовування готового виробу.

Практична частина

Біокераміка. Практичні навчальні вправи. Виготовлення геометричних фігур.

Виготовлення об'ємного виробу практичного призначення на тему „Підкова на щастя”.

Біокераміка. Виготовлення об'ємного виробу практичного призначення на тему „Фантастичні риби”. Оздоблення та розфарбовування готового виробу.

Виготовлення композиції із солоного тіста на тему „Осінній натюрморт”.

Виготовлення сувеніру на магніті із солоного тіста на тему „Вареники”.

Полімерна глина. Виготовлення об'ємного виробу на тему „В'єтнамський котик”.

Розділ 2. Паперове конструювання. Орігамі (20 год./20 год./33 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення паперу. Його види. Паперове конструювання. Орігамі. Історія виникнення орігамі. Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Практична частина

Виготовлення квітів із гофрованого паперу на тему „Троянди”.

Техніка орігамі. Виготовлення класичної Кусудами.

Техніка орігамі. Виготовлення лотоса.

Паперове конструювання. Виготовлення площинної композиції з паперових серветок на тему „Маки”.

Техніка орігамі. Виготовлення фігурки тварини на тему „Білочка з горішком”

Техніка орігамі. Виготовлення троянди Кавасаки.

Техніка орігамі. Виготовлення Кусудами „Примула”

Розділ 3. Квілінг як вид декоративно-ужиткового мистецтва
(16 год./23 год./27 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення квілінгу.

Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Оформлення готових робіт.

Практична частина

Виконання практичних навчальних вправ. Виготовлення окремих деталей.

Квілінг. Створення площинної композиції на тему „Метелик. Прощання з літом”.

Квілінг. Створення площинної композиції на тему „Айстри”.

Квілінг. Створення площинної композиції на тему „Золота рибка”.

Квілінг. Створення об’ємної композиції на тему „Квіти у вазоні”.

Квілінг. Створення площинної композиції на тему „Жар-птиця”.

Квілінг. Створення площинної композиції на тему „Сніжинка”.

Розділ 4. Розпис скла як вид декоративно-ужиткового мистецтва
(16 год./13 год./15 год.)

Теоретична частина

Ознайомлення з розписом скла як видом декоративно-ужиткового мистецтва.

Історія художнього розпису скла. Технологія виконання. Матеріали та обладнання. Розпис скла та його особливості. Оформлення готових робіт.

Анастасія Рак — полтавська майстриня, роботи якої вражають весь світ та відомі сучасні українські майстри, що займаються художнім розписом скла.

Практична частина

Розпис скла на тему „Геометричний орнамент”.

Розпис скла формату А 5 на тему „Акваріум”.

Розробка ескізу майбутньої роботи на тему „Міський пейзаж”.

Розпис скла за власним ескізом на тему „Міський пейзаж”.
Творча робота. Розпис скла на тему „Я люблю фантазувати”.

Розділ 5. Витинанка як вид декоративно-ужиткового мистецтва
(12 год./18 год./21 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення витинанки. Технологічні та художні особливості виготовлення витинанок.

Технологія виготовлення витинанок. Матеріали та обладнання. Оформлення готових робіт.

Практична частина

Виконання підготовчих вправ. Виготовлення ажурних та силуетних витинанок.

Виконання підготовчих вправ. Виготовлення одинарних та складних витинанок.

Виготовлення витинанки на тему „Дерево життя”.

Виготовлення витинанки на тему „Український орнамент”.

Розділ 6. Розпис і декорування посуду, предметів побуту. Декупаж та кракелюр (10 год./ 18год./12 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення мистецтва розпису тарілок. Декупаж та кракелюр. Декорування посуду за допомогою техніки декупаж та кракелюр.

Практична частина

Розробка ескізу розпису тарілки за народними мотивами на тему „Полтавський розпис”.

Розпис тарілки за народними мотивами на тему „Полтавський розпис”.

Оздоблення керамічної тарілки за допомогою техніки декупаж та кракелюр на тему „Різнобарв'я квітів”.

Творче завдання. Оздоблення дерев'яної поверхні за допомогою техніки декупаж та кракелюр на вільну тему.

Розділ 7. Пап'є-маше та його особливості (10 год./13 год./15 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення пап'є-маше. Пап'є-маше та його особливості.

Практична частина

Виготовлення форми для маски.

Виготовлення маски, її розфарбовування та декоративне оздоблення.

Створення форми для виготовлення декоративного kota.

Виготовлення декоративного kota з пап'є-маше на тему „Цікавий кіт”.

Розділ 8. Розпис тканини (14 год./20 год./21 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення художнього розпису тканини. Батик. Різновиди батику.

Технологія художнього розпису тканини. Матеріали та обладнання.

Практична частина

Колективна робота. Ознайомлення з технікою виконання холодного батику.

Вільний розпис тканини на тему „Схід сонця”.

Створення ескізу та виконання холодного батику на тему „Квіти у вазі”.

Творче завдання. Холодний батик на тему „Природа вражає своєю красою”.

Розділ 9. М'яка іграшка (10 год./13 год./15 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення іграшки. Українські ляльки-мотанки. Технологія пошиття м'якої іграшки. Матеріали та обладнання.

Практична частина

Виготовлення української ляльки-мотанки.

Пошиття м'якої іграшки на тему „Такса”.

Пошиття м'якої іграшки на тему „Серце з руками”.

Пошиття м'якої іграшки на тему „Жираф”.

Розділ 10. Газетоплетіння (14 год./13 год./15 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення газетоплетіння. Різновиди та особливості газетоплетіння.

Технологія виконання. Матеріали та обладнання.

Практична частина

Виконання навчальних вправ. Виготовлення газетних трубочок.

Виконання навчальних вправ. Плетення по колу.

Ознайомлення з різними видами плетення.

Виготовлення об'ємної композиції на тему „Чашка-цукерниця”.

Творче завдання. Виготовлення композиції на вільну тему.

Навчальні екскурсії (4 год./3 год./6 год.)

Осіня екскурсія у природу. Зміни в неживій природі та їх вплив на живу природу.

Весняна екскурсія до місцевого парку. Пробудження дерев і кущів від зимового сну. Сокорух, розпускання бруньок.

3. Підсумкове заняття (2 год./3 год./3 год.)

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ І МЕТОДИ ЙОГО ДІАГНОСТИКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Після закінчення реалізації програми на основі уявлень про найзагальніші зв'язки природи з мистецтвом, зокрема з декоративно-ужитковим мистецтвом, відбудеться:

- засвоєння учнями системи знань про взаємозв'язок природи з декоративно-ужитковим мистецтвом, суспільствознавства і людської діяльності;
- розкриття через призму декоративно-ужиткового мистецтва народногосподарських проблем (раціонального природокористування, захист довкілля від забруднення, збереження еталонів природи);
- формування наукового світогляду, екологічної культури, біоцентричного мислення, навичок користування матеріалами та обладнанням, що використовується під час занять, свідомого ставлення до власного здоров'я;
- розвиток пізнавальної сфери особистості; здібностей і ерудиції в галузі декоративно-ужиткового мистецтва відповідно до індивідуальних можливостей та особливостей вихованця; розвиток уваги, кмітливості, творчої ініціативи;
- виховання пізнавальних інтересів; обережної й усвідомленої поведінки в природі; шанобливого ставлення до природи; формування навичок раціонального використання матеріалів, що використовуються на заняттях, а також до природних ресурсів.

Перевірка й оцінювання знань і вмінь учнів

Проміжний контроль:

- тестовий контроль (перевірка репродуктивного рівня засвоєння теоретичних знань з використанням карточок-завдань з теми, що вивчається);
- фронтальна та індивідуальна бесіда;
- виконання диференційованих практичних завдань різних рівнів складності;
- вирішення ситуативних завдань, направлених на перевірку умінь використовувати набуті знання на практиці;
- розгадування кросвордів;
- ігрові форми контролю.

Проміжний контроль передбачає участь у конкурсах і виставках декоративно-ужиткової творчості різного рівня.

Підсумковий контроль:

Підсумковий контроль проводиться за сумою показників протягом всього часу навчання, а також передбачає виконання комплексної роботи, що включає виготовлення виробу за єдиною запропонованою схемою і творчу роботу за власними ескізами з використанням різних матеріалів.

Кінцевим результатом виконання програми передбачається участь у виставках-оглядах і конкурсах різних рівнів.

Основні вимоги до знань і вмінь

Вихованці повинні мати уявлення про:

- декоративно-ужиткове мистецтво як про одну з важливих галузей сучасної художньої творчості;
- взаємозв'язок природи з декоративно-ужитковим мистецтвом;

- єдність людини і навколишнього середовища;
- різножанровість видів і технік декоративно-ужиткового мистецтва;
- масовість і силу впливу декоративно-ужиткового мистецтва на матеріально-духовне життя суспільства.

Вихованці повинні знати і розуміти:

- охорону навколишнього середовища;
- правила безпеки під час занять та на перервах;
- основні види декоративно-ужиткового мистецтва;
- правила користування художніми матеріалами та інструментами;
- основи композиції, її мотиви та елементи;
- види паперопластики та способи обробки паперу;
- витоки мистецтва “орігамі”, терміни та умовні позначення;
- особливості розпису скла;
- природний матеріал та його особливості;
- пап’є-маше та його особливості;
- аплікацію з ниток та її технологію виконання;
- паперове конструювання та його види;
- розпис посуду та його види;
- пошиття м’якої іграшки, історію виникнення та матеріали.

Вихованці повинні вміти та застосовувати:

- дотримуватись моральних та етичних норм;
- створювати композиції з різних видів декоративно-ужиткового мистецтва;
- перетворювати природну форму в декоративну, абстрактну;
- вільно висловлювати погляди, переконання;
- володіти прийомами роботи з різноманітними матеріалами; інструментами та пристроями;
- бути активними охоронцями всього живого.

Вихованці мають набути досвіду:

- створення виробів з різних видів декоративно-ужиткового мистецтва;
- перетворення природної форми в декоративну, абстрактну;
- роботи з різними матеріалами, інструментами та пристроями;
- дотримання правил екологічної культури.

Терміни (поняття), які повинні засвоїти учні:

Авторська техніка, акварель, анімаліст, анімалістичний жанр, газето плетіння, аплікація, барвник, барва, батик, біокераміка, вітраж, витинанка, декорування, декоративно-ужиткове мистецтво, декупаж, екологія, ескіз, квілінг, колорит, кольорова гама, композиція, кольорознавство, конструювання, контур, краєвид, кракелюр, кусудама, ліплення, монотипія, натюрморт, ниткографіка, орігамі, оформлення, пап’є-маше, паспорту, пейзаж, підрамник, портрет, природа, резерв, розпис, трафарет, фауна, флора, флористика, чантинг, шаблон.

Орієнтовний перелік матеріалів та обладнання

Тканина, підрамники, акрилові фарби, резервуюча суміш, трубочка для резервуючої суміші, пензлики, борошно, сіль, дерев'яні шпажки, картон, нитки, ватман, голки, ножиці, клей ПВА, силіконовий клей, клей-пістолет, полімерна глина, пластилін, декоративний лак, вата, синтепон, лак кракелюр, серветки для декупажу, лак для декупажу, скло, вітражні фарби, контури по склу та тканині, олійні фарби, гуашеві фарби, клей-пістолет, декупажні карти, пінопласт, гофрований папір, гофрований картон, лінійка, канцелярський ніж, стеки, пастель, шифон, стиплер, контур по склу та тканині.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гукасова А.М. Рукоделие в начальных классах. — М.: Просвещение, 1985.— 190 с.
2. Гукасова А.М. Внеклассная работа по труду. — М.: Просвещение, 1981. — 174 с.
3. Гусакова М.А. Аплікація. — М.: Просвіта, 1988.
4. Державна цільова соціальна програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року // Офіційний вісник України. — 2011. — № 45. — 24 червня.
5. Закон України „Про дошкільну освіту” // Урядовий кур’єр. — 2001. — № 144. — С. 1–9.
6. Закон України „Про позашкільну освіту”//Освіта України. – 2000. – 2серпня (№ 31). – С. 8.
7. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні. — К.,2003.— С. 141 –145, 206, 218 – 222.
8. Коньшева Н.М. Лепка в начальных классах. — М.: Просвещение, 1985. — 78 с.
9. Копалова Н. Гурткова робота з аплікації та орігамі. — Тернопіль: Мандрівець, 2007.
10. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Калініченко О.В. Мистецтво: Підручник 5клас/За заг. ред. Л.М.Масол .- К.: Промінь, 2018.
11. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Калініченко О.В. Мистецтво: Підручник 6 клас/За заг. ред. Л.М.Масол .- К.: Промінь, 2018.
- Методика навчання мистецтва у початкової школі: Посібник для вчителів. – Х.: Веста: Вид-во „Ранок”, 2006. – 256 с.
12. Навчальний посібник для учителів ЗНЗ. Матеріали для проведення уроків предмета “Художня культура”. 9 клас. – Львів «ВД Артклас», 2009. – іл.
13. Перевертень Г.И. Самоделки из бумаги. — М.: Просвещение, 1983. — 132 с.
14. Перевертень Г.И. Самоделки из разных материалов. — М.: Просвещение, 1985. — 110 с.
15. Піроженко Т.О. Особистість дошкільника: перспективи розвитку / Т. О. Піроженко. — Тернопіль: Мандрівець, 2010. — 136 с.

16. Програми факультативних курсів за вибором для спеціалізованих шкіл художнього профілю / Упоряд. О. В. Корнілова, О.В. Гайдамака. –Х.: Видавництво „Ранок”, 2017. – 240 с.

17. Рафаенко В.Я. Народные художественные промыслы. — М., 1988.

18. Рижова Н. „Наш дім – природа”. Програма екологічного виховання дошкільнят / Н. Рижкова // Дошкільнє виховання. - 1998. — № 7. — С. 26-34.

19. Сущенко Т.І. Позашкільна педагогіка: Навч. посібник. – К.: ІСДО, 1996. – 144 с.

Терещенко О. П. Розвиток творчості старшого дошкільника в образотворчій діяльності / О. П. Терещенко. — К.: Світич, 2009. — 112 с.

20. Цейтлин Н.Е. Справочник по трудовому обучению. — М.: Просвещение, 1983. — 191с.

21. Що? Як? Чому? Світ мистецтва, популярна дитяча енциклопедія.— Харків., 2001.